

Zaštita i promocija jednakosti kao temeljne vrijednosti Europske unije:

20. godišnjica Direktive o rasnoj jednakosti

29. lipnja 2020. Equinet - Europska mreža tijela za jednakost, Europska komisija, Glavno tajništvo Vijeća EU-a i hrvatsko predsjedanje Vijećem EU-a udružuju se kako bi zajedno održali online konferenciju, equality2020, te na taj način proslavili 20. obljetnicu usvajanja Direktive o rasnoj jednakosti.

Jednakost je jedna od naših ključnih zajedničkih vrijednosti i, uz poštivanje ljudskog dostojanstva, slobode, demokracije, vladavine prava i ljudskih prava, temeljna vrijednost Europske unije. Te su vrijednosti zajedničke državama članicama u društvu u kojem prevladavaju pluralizam, nediskriminacija, tolerancija, pravda, solidarnost te ravnopravnost žena i muškaraca.

Jednakost kao temeljna vrijednost Europske unije pokreće zajedničku brigu za ljudsko dostojanstvo i sastavni je dio našeg razumijevanja pravičnosti i pravde. Jednakost omogućuje sudjelovanje svih građana u gospodarskom, društvenom i kulturnom životu, daje glas svim skupinama u odlukama koje ih se tiču te slavi različitost. Europska unija koja cijeni jednakost i daje život toj vrijednosti stvara društva u kojima napreduju svi građani i društvene skupine. Europsko zakonodavstvo o jednakom postupanju stvoreno je da odražava tu osnovnu vrijednost, osiguravajući primjenu načela jednakog postupanja te podršku i zaštitu ljudi suočenih s diskriminacijom.

Na današnji dan, prije točno 20 godina, Vijeće EU usvojilo je ambicioznu Direktivu o rasnoj jednakosti ([2000/43/EC](#)), kao prvi instrument jednakog postupanja nove generacije, koji je proširio pravnu zaštitu od diskriminacije šire od osnove spola. Ova je Direktiva utkala put drugim pravnim instrumentima koji proširuju zaštitu na nove osnove i polja te pruža snažan odjek jednakosti kao temeljnoj vrijednosti Europske unije.

Jedna od najvažnijih novina Direktive o rasnoj jednakosti je način na koji je izmijenila infrastrukturu jednakosti zahtijevajući od država članica da odrede [nacionalna tijela za jednakost](#) koja bi promicala jednakost postupanja. Ovo je bio prijelomni razvoj u ovom području jer je prepoznato kako je, iako je snažan pravni okvir od presudne važnosti, jednakost moguće postići jedino učinkovitom primjenom ovih zakona u praksi.

Tijekom proteklih 20 godina, tijela za jednakost, ne samo u EU-u, već i u zemljama kandidatkinjama, pokazala su se kao ključni dionici za unapređenje jednakosti u Europi, pokrećući pozitivne promjene na društvenoj, institucionalnoj i pojedinačnoj razini. Kao čuvari jednakosti na terenu, to su neovisna i stručna javna tijela, kojima žrtve diskriminacije mogu lako pristupiti. Tijela za jednakost doprinose provedbi i daljnjem razvoju propisa o jednakosti i nediskriminaciji savjetujući stvaraoce politika da pridonese formiranju boljih politika i propisa o jednakosti. Ona djeluju s nositeljima dužnosti kako bi podržali primjenu dobre prakse jednakosti na svim poljima i svojim istraživanjem pridonijeli izgradnji čvrstih dokaza o jednakosti.

EU se može ponositi uspostavljanjem tijela za jednakost u svim državama članicama kao dobrom praksom i opipljivim oličanjem temeljne vrijednosti jednakosti. Tijela za jednakost prvaci su ravnopravnosti i branitelji prava na nediskriminaciju s velikim potencijalom za osiguravanje dobrobiti našeg društva, ne ostavljajući nikoga prepuštenoga samome sebi. Iako su sve naše zemlje uspostavile tijela za jednakost i antidiskriminacijsko zakonodavstvo je usvojeno u određenim područjima, pred nama ostaju veliki izazovi i

stvaraju se neki novi. Ovo potvrđuje važnost daljnjeg jačanja zakonodavnog okvira i institucija koje rade na uspostavljanju istinske jednakosti.

Europska komisija, prepoznavši različite izazove pred jednakošću, i potrebu da se osigura neovisnost i učinkovitost nacionalnih tijela za jednakost, u lipnju 2018. godine usvojila je [Preporuku o standardima za tijela za ravnopravnost](#). Preporuka postavlja minimalne standarde koji se tiču mandata tijela za jednakost, njihove neovisnosti i njihove učinkovitosti, uključujući dostupnost, dovoljna sredstva i odgovarajuće ovlasti. Vijeće Europe je također prepoznalo važnost postojanja snažnih tijela za ravnopravnost u svojoj [Revidiranoj općoj preporuci br.2](#), koja dodatno pridonosi postavljanju standarda za tijela za jednakost diljem Europe.

Ovi važni instrumenti naglašavaju ključni doprinos tijela za jednakost i izazove s kojima se suočavaju. Za postizanje istinski jednakih i uključivih društava u cijeloj Europi od ključne je važnosti postojanje neovisnih i učinkovitih tijela za jednakost s ovlastima i resursima koji će osigurati da se jednakost i nediskriminacija ostvare u praksi. Potpuna provedba ovih preporuka u državama članicama od presudne je važnosti kako bi se zakonodavstvo EU o jednakosti provelo u stvarnost za sve, učinkovito zaštitilo građane od diskriminacije i promoviralo jednakost u našim društvima.

Kao što pokazuje trenutna kriza javnog zdravstva uzrokovana bolešću COVID-19 i povezanim nacionalnim izvanrednim mjerama, jednakost i nediskriminacija se ne podrazumijevaju. Kriza je nerazmjerno pogodila određene skupine, često one koje su već u nepovoljnom društvenom ili ekonomskom položaju i u povećanom riziku od diskriminacije. Ovaj neviđeni kontekst pogoršao je već postojeće nejednakosti u našem društvu i pokazao da moramo povećati napore da kreiramo pravednija i ravnopravnija društva jačanjem zakonodavstva u području jednakosti te tijela za jednakost.

Nadalje, pokret Black Lives Matter i zahtjev za rasnom pravdom nadahnut nedavnom smrću Georgea Floyd u Minneapolisu odjeknuli su širom svijeta, uključujući diljem Europe. U ovom kontekstu antirasističkih prosvjeda i krize uzrokovane bolešću COVID-19, jasno je da je sada vrijeme da se ojača borba protiv sistemskog rasizma i svih oblika diskriminacije u Europi. 20. godišnjica Direktive o rasnoj jednakosti trebala bi služiti kao odskočna daska za povećanje naših napora i pokretanje daljnjih pozitivnih promjena u našem društvu.

Ova zajednička konferencija kojom se obilježava 20 godina tijela za ravnopravnost i slavi usvajanje Direktive o rasnoj jednakosti, istaknut će napredak i postignuća kroz propise o jednakosti, potaknut će raspravu o trenutnom kontekstu i izazovima, uključujući implikacije COVID-19 i buduće ambicije Europe za jednakošću, putem svoje pravne i institucionalne infrastrukture.

Tena Šimonović Einwalter, predsjedajuća Izvršnim odborom Equinet-a

Helena Dalli, povjerenica za jednakost, Europska komisija

Dražen Bošnjaković, ministar pravosuđa, hrvatsko predsjedanje Vijećem Europske unije